

Internationella patientsäkerhetsdagen 2023

Världshälsoorganisationen WHO har utlyst 17 september till internationell patientsäkerhetsdag. Dagen har firats sedan 2019. Dagen firas runt om i världen och dess syfte är att öka medvetenheten om patientsäkerhet.

I Finland uppmärksammas samtidigt klientsäkerheten, dvs. socialvården och dess klienter. I Finland firas dagen därför som Klient- och patientsäkerhetsdagen. Programmet är i första hand avsett för klienter och patienter. Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för arrangemangen på nationell nivå, medan programmet koordineras av Klient- och patientsäkerhetscentret.

Dagens temafärg är orange. Färgen symboliserar patientsäkerhetens centrala roll i ländernas strävan efter att uppnå en universell hälso- och sjukvård. I Finland symboliserar den orange färgen patient- och klientsäkerhetens centrala roll i arbetet för jämlika social- och hälsovårdstjänster. Temafärgen syns under dagens lopp bland annat i form av belysning på byggnader och monument.

Den femte internationella patientsäkerhetsdagen firades den 17 september 2023. Eftersom den egentliga dagen var en söndag, firades dagen runt om i landet vecka 37 och 38. Planeringen inleddes i mars 2023 med ett gemensamt nationellt möte där man diskuterade kommunikationen om dagen, belysningen och regionala evenemang samt funderade på det nationella webinariets innehåll. Planeringen i den nationella gruppen fortsatte fram till hösten under sammanlagt fem möten, där det sista var ett feedbackmöte om dagen den 16 oktober. Mötena hade mellan 39 och 81 deltagare.

I genomförandet deltog utöver centret och SHM även välfärdsområdena, sjukhus, städer och patient- och fackorganisationer. Centrets uppgift var att planera och genomföra klient- och patientsäkerhetsdagens nationella webinarium i samarbete med andra aktörer samt att planera och genomföra kommunikationen, administrera webbsidan och rapportera till ministeriet och WHO.

Temat delaktighet

Temat för årets Klient- och patientsäkerhetsdag var att engagera klienter, patienter och närstående i arbetet för bättre klient- och patientsäkerhet, "Engaging patients for patient safety", och sloganen var "Elevate the voice of patients!", som vi översatte fritt till "Klienternas och patienternas röst ska höras!".

Med detta tema ville man påminna om klienternas, patienternas och deras närståendes viktiga roll i arbetet för en bättre klient- och patientsäkerhet. Målet för klient- och patientsäkerhetsdagen 2023 var därför att öka medvetenheten om klienternas, patienternas och deras närståendes aktiva delaktighet i arbetet för att förbättra klient- och patientsäkerheten inom social- och hälsovården samt att engagera alla aktörer, såväl beslutsfattare, yrkespersoner, organisationer som andra intressentgrupper, i arbetet för att öka klienternas, patienternas och deras närståendes delaktighet i utvecklingen av en säkrare social- och hälsovård. Man ville särskilt uppmana klienter, patienter och närstående att delta aktivt i förbättringen av sin service, vård och klient- och patientsäkerhet. Temat för klient-

och patientsäkerhetsdagen stöder klient- och patientsäkerhetsstrategins nationella uppgift att förstärka delaktigheten.

Material

Social- och hälsovårdsministeriet gjorde en finskspråkig version av logon för Patient Safety Day och en banner för sociala medier på finska, svenska och nordsamiska.

Materialet skickades till deltagarna och fanns på klient- och patientsäkerhetsdagens webbsida, som administreras av centret:

<https://klientochpatientsakerhetscentret.fi/evenemang-och-utbildningar/who-global-patient-safety-day/internationella-patientsakerhetsdagen-17-9-2023/>

Klient- och patientsäkerhetsdagen firades runt om i Finland

Målet för dagen var att lyfta fram klienternas, patienternas och de närståendes roll i säkerställandet av klient- och patientsäkerheten och förstärka dialogen mellan klienter, patienter och professionella. Olika organisationer medverkade aktivt i arrangemangen, bl.a. genom att informera på sina webbplatser, i sina kanaler i sociala medier och i sina nyhetsbrev.

Centret och SHM sammanställde ett pressmeddelande som stöd för kommunikationen. I kommunikationen användes hashtagarna #WorldPatientSafetyDay #PatientSafety #AsiakasJaPotilasturvallisuuspäivä #Osallisuus #KlientOchPatientsäkerhetsdagen och #Delaktighet.

- Egentliga Finlands välfärdsområde: 11.9. Patientens rättigheters dag, seminarium, hybrid. Påverkansorganen aktiverades och erfarenhetsexperterna besökte T-sjukhuset. Delaktighet vid seminariet 15.9.
- Organisationswebbinariet Aistivamma ja potilasturvallisuus, Föreningen Finlands dövblinda, Finska hörsel förbundet, Synskadades förbund, Finlands dövas förbund 15.9 kl. 10–12.
<https://kuurosokeat.fi/tapahtumat/aistivamma-ja-potilasturvallisuus-webinaari/>
- Synskadade och dövblinda vid OLKA-punkten i Hatanpää, Tays 18.9 kl. 10–14.
- Mellersta Finlands välfärdsområde, sjukhuset Nova 14.9–15.9.2023 Klient- och patientsäkerhetsdagar. 14.9 Föreläsningar, presentationer. 14.9 dag för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och 15.9 dag för klienter, patienter och närstående bl.a. på temana Hur bidrar jag till att hålla mina medicineringsuppgifter aktuella? Nycklar för en lyckad läkemedelsbehandling, lär känna välfärdsområdets enhet för egenkontroll,

Responsssystemet för klienter och patienter inom välfärdsområdet, Delaktighet i välfärdsområdet! och Synpunkter på klient- och patientsäkerhet av en patient med en sällsynt sjukdom (EDS) och mamman till ett cancersjukt barn. 15.9 ordnades också en paneldebatt på temat Klienternas och patienternas röst ska höras. I panelen deltog anställda i välfärdsområdet, en riksdagsledamot och förtroendevalda. <https://www.hyvaks.fi/tapahtumat/asiakas-ja-potilasturvallisuuspaivat-sairaala-novassa-iyvaskylassa-14-159>

- Päijänne-Tavastlands välfärdsområde, 15.9 Två popup-punkter på Päijänne-Tavastlands centralsjukhus och i köpcentret Trio i Lahtis. Där fick kunderna information om följande ämnesområden: social- och patientombudens verksamhet, klient- och patientsäkerhet, OLKA-verksamheten och säker läkemedelsbehandling, apoteket Ilves. En erfarenhetsexpert intervjuade klienter om lyssnande och bemötande. Sociala medier, bl.a. Petri Virolainen, välfärdsområdesdirektör.
- Lapplands välfärdsområde: No Harm-webbinarium för professionella inom vården torsdag 21.9 kl. 12–15.15. Utbildningen Asiakas- ja potilasturvallisuutta taidolla inleddes 14.9. En förnyad blankett för kundrespons publicerades och togs i bruk. Kommunikation på nätet: Klientens och patientens rättigheter, förnyad blankett för läkemedelslista och presentation av den vid olika enheter. Kick-off för OLKA-verksamheten på Lapplands centralsjukhus 21.9. Projektet Vahva sote Lapin hyvinvointialueelle presenterade sin verksamhet 21.9. Patientsäkerheten på barn- och ungdomsavdelningen vid Lapplands centralsjukhus, bl.a. väggmålning av ett säkerhetsträd.
- Mellersta Nylands välfärdsområde 11–17.9.2023. Klient- och patientsäkerhetsvecka: Klient- och patientsäkerhet är vår gemensamma angelägenhet. Kampanj för anmälning av gärningar som förbättrat klient- och patientsäkerheten, hedersomnämning varje dag. Veckan kulminerade i klient- och patientsäkerhetsarbetsgruppens jubileumsmöte fredag 15.9.2023, där Årets klient- och patientsäkerhetsgärning premierades och SPTY:s förtjänsttecken utdelades. Programdagar för kommuninvånarna med två 1,5 timmars evenemang och säkerhetspromenader med invånare och klienter. Under veckan kommunikation i olika kanaler, delaktighetskaffe med orange tema, Organisationsinfo 20.9 om säkerhet i vardagen. [Asiakas- ja potilasturvallisuusviikko: Vaaratapahtumien ilmoitus ja käsittely - Keski-Uudenmaan hyvinvointialue \(keusote.fi\)](#)
- Österbottens välfärdsområde. Specialtemaveckan ”Trygghet”, OLKA-punkten i sjukhusets H-byggnad besöktes av sakkunniga, bl.a. säkerhetskoordinatören, LoVe-koordinatören, patient- och socialombudsmännen och studerande. Morgonkaffe 20.9. Evenemang om föreningarna i Österbottens välfärdsområde 3.10 (ca 80 deltagare), paneldebatt om organisationer och utveckling av samarbetet.
- Södra Österbottens välfärdsområde 11–15.9. Faktainslag (à ca 30 min) för personalen: Uppdaterad läkemedelsinformation, erfarenhetsexpertverksamheten gällande fysiska sjukdomar, klientens, patientens och de närståendes rapportering av tillbud och klient- och patientrespons, social- och hälsovårdsklientens delaktighet. Onsdag–torsdag 13–14.9 erfarenhetsexperter på plats i centralsjukhusets aula och mottagningstjänsterna på basnivå vid varje social- och hälsovårdscentral i välfärdsområdet. Torsdag 14.9 fanns OLKA-frivilliga och representanter för organisationer i centralsjukhusets aula och polikliniker. Enkät för invånarna på frågan ”Fattades besluten om din vård eller ditt ärende i samråd med dig?” [Asiakas- ja potilasturvallisuuspäivää vietetään 17.9. – Lakeuden ristin torni valaistaan oranssiksi - Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue \(hyvaep.fi\)](#)

- HUS, WHO:s material på info-tv, info till personalen, 7 temadagar på OLKA-punkten. Totalt 57 frivilligpass under temaveckan. Temat på Borgå sjukhus var patienternas eget ansvar för en säker läkemedelsbehandling och en uppdaterad läkemedelslista. Vid Hyvinge sjukhus informerade man om patientens anmälning av farliga situationer och patientombudsverksamheten. Inlägg på intranät, i sociala medier och i nyhets- och kvalitetsbrevet.
- Cancerpatienterna i Finland: Cancerpatienterna i Finland rf gör en enkät om hur cancerpatienter förbinder sig vid sin läkemedelsbehandling. Läs mer: <https://www.syopapotilaat.fi/ajankohtaista/verkkouutiset/kysely-syopaan-sairastuneen-laakehoitoon-sitoutuminen/>.
- Norra Österbottens välfärdsområde Pohde: Sprider information via intranät och till enheterna via e-post. Aktiverar insamlingen av kundrespons, kommunikation via info-tv. OLKA-punkten och Kumppanuuskeskus deltar i samarbetet. Delaktighetsprojektet främjas via samarbete i fortsättningen.
- Kymmenedalens välfärdsområde, evenemang 18–22.9. OLKA-punkter har öppnats, ett delaktighetsprogram har publicerats, 18.9 besök på gågatan Manski: delaktighet, respons, klienter och patienter medverkade. Välfärdsområdet belönade tre enheter med kaffe och tårta för deras säkerhetsarbete till förmån för klienter och patienter.
- Norra Karelens välfärdsområde Siun sote: Evenemang vecka 37 och 38. Delaktighetsprogram och webbplats, klientrespons och vad den har lett till. För personalen: Pausdiskussioner, invigning av ny enhet för beroendemedicin. Enkät: låt ungas och barnfamiljers röst höras, Anmälningar om farliga situationer/anmälningsförfaranden för klienter, patienter och närstående, Beaktande av klientens perspektiv, Tävligen Årets klient- och patientsäkerhetsgärning: även delaktighetsgärning/Framtidsutskottet väljer pristagarna, Marknadsföring av No Harm-webbinariet, Räddningsverkets framtidsöversikt → hemma hos äldre → publiceras.
- Helsingfors social-, hälsovårds- och räddningssektors klient- och patientsäkerhetsvecka 15–21.9. I Helsingfors ordnades korta Teams-infosnuttar 18–20.9.2023 om temat och om klient- och patientsäkerhet i allmänhet: Bakgrund till klient- och patientsäkerhetsdagen, information och erfarenhet av erfarenhetsexpertverksamheten, Praxis för klientrespons inom social-, hälsovårds- och räddningssektorn och insamling av nationell klientrespons, Info om social- och patientombudsverksamheten, Säker läkemedelsbehandling, Icke-tekniska färdigheter inom klient- och patientarbetet, Aktuellt om medicintekniska produkter, Handhygien – grunden för en säker vård, Situationsmedvetenhet för bättre patientsäkerhet, Anmälning av avvikelser och missförhållanden. Infosnuttarna har spelats in. 15.9 och 21.9 möjlighet att delta i de nationella programmen.
- Egentliga Tavastlands välfärdsområde: aulaevenemang ordnades vid Egentliga Tavastlands centralsjukhus, Riihimäki sjukhus, Forssa sjukhus och Tavastehus hälsostation. Patientorganisationer och studerande (HAMK) medverkade. Teman: Läkemedelslistor, Klientens, patientens och de närståendes rapportering av tillbud, 10 tips för säkrare vård, 5 steg till säker medicinering, Känner jag min läkemedelsbehandling? Patientens rättigheter och skyldigheter/patientombuden, Info-tv; SHM:s videor, Handhygien, Förebyggande av fallolyckor, Digital ärendehantering. Orange ballonger. Webinarium för alla invånare i Egentliga Tavastland 18.9. Klientens och patientens röst ska höras.
- Finlands patient- och klientsäkerhetsförening ordnade ett dansevenemang om klient- och patientsäkerhet i Nationaloperans amfiteater vid Tölöviken söndagen den 17 september kl. 15–17. Deltagarna hade möjlighet att dansa och diskutera delaktighet

och säkerhet inom social- och hälsovårdens tjänster. Bandet Sallad spelade dansmusik.

Seminarieriet "Klienternas, patienternas och de närstående röst ska höras"

Klient- och patientsäkerhetscentret ordnade det nationella seminarieriet "Klienternas, patienternas och de närstående röst ska höras" i samarbete med SHM, Åbo universitet, Egentliga Finlands välfärdsområde och 113 sote-organisationernas delegation i Egentliga Finland fredagen den 15 september 2023. Programmet ingick i 80-årsjubileumsprogrammet för medicinska fakulteten vid Åbo universitet. Vid planeringen ansågs det viktigt att programmet kunde följas också på distans och det inspelades för senare användning.

Vid planeringen av seminarieriet ansågs det viktigt att föra fram klienternas, patienternas och de närstående röst och delaktighet. Programmet planerades i nära samarbete med organisationer och regionala aktörer. Programmet utformades kring definitionen av serviceanvändarens delaktighet inom social- och hälsovården, erfarenhetsinlägg om delaktighet och utveckling av delaktigheten.

Ordförande för seminarieriet var dekanen vid Åbo universitet, professor **Pekka Hänninen**. Seminarieriet öppnades med en hälsning från ministeriet av **Anna Cantell-Forsbom**, avdelningschef på Social- och hälsovårdsministeriet.

I början av seminariedagen talade specialistläkaren, riksdagsledamoten **Aki Lindén** om temat delaktighet även ur systemets perspektiv. **Leini Sinervo**, utvecklingsdirektör på Institutet för hälsa och välfärd, talade om delaktighet ur forskningens synvinkel. Verksamhetsledaren på Förbundet för rörelsestörningssjukdomar **Johanna Reiman** talade om patientorganisationernas roll i den insjuknades vardag och för delaktigheten. Före

kaffepausen och nätverkandet framförde erfarenhetsexperten **Harri Mattila** sina synpunkter och önskemål till vårdpersonalen om hur delaktigheten i tjänsterna kan förbättras.

Under den andra delen av seminariet behandlades delaktighet ur rehabiliteringens perspektiv på rubriken "Får klienten sin röst hörd inom rehabiliteringen?"<0} Anförandet hölls av **Marjaana Raukola-Lindblom** som är universitetslärare vid Åbo universitet, specialterapeut och doktorand.

Hur delaktigheten genomförs samt vilket stöd, rådgivning och vägledning organisationer erbjuder i Egentliga Finland presenterades av chefen för vårdarbetet **Tarja Heino-Tolonen** och viceordföranden för 113 sote-organisationernas delegation i Egentliga Finland **Veera Hälli**.

I paneldebatten ställdes frågan **Hur kan man engagera klienter, patienter och anhöriga i utvecklingen?** Paneldebatten leddes av välfärdsområdets ledande patientombudsman **Hanna Sykkö**. Temat behandlades tillsammans med erfarenhetsexperten **Harri Mattila**, kamratstödsledarna vid SOS Barnbyar **Jenna Koikkalainen** och **Jasmin Viljakainen**, närståendevårdaren **Aila Seikkula** samt dagens föreläsare **Leini Sinervo**, **Tarja Heino-Tolonen**, **Marjaana Raukola-Lindblom** och **Johanna Reiman**. I dagens sista inlägg gav **Tiina Mikkola**, anhörig från föreningen Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami ry, värdefulla råd om hur de professionella kan stärka delaktigheten inom vården.

Seminariet hade över 200 deltagare. Cirka 40 personer deltog på plats i Åbo och 179 på distans. En inspelning av seminariet fås på begäran på adressen noharm@ovph.fi.

Centret ordnade också ett No Harm-webbinarium den 21 september på temat "Klienternas, patienternas och de närståendes röst ska höras". Syftet med webbinariet var att öka förståelsen för betydelsen av att hinder för klientens och patientens delaktighet avlägsnas för att garantera klient- och patientsäkerheten, att få metoder för att stödja klienternas, patienternas och de närståendes resurser och delaktighet samt att ge metoder för att förstärka klientens, patientens och de närståendes medverkan i sina egna tjänster och sin vård. **Marjaana Jones**, forskardoktor vid Tammerfors universitet, talade om hinder för klientens och patientens delaktighet och om metoder för att avlägsna hindren. Arbetslivsprofessorn i klientsäkerhet inom social- och hälsovården **Hanna Tiirinki** från Åbo universitet talade kring rubriken Asiakkaiden raporttoima laatutieto – miten se taipuu asiakas- ja potilasturvallisuuden edistämiseksi. Inlägget kommenterades av överläkaren **Anna-Mari Hekkala** från Finlands hjärtförbund. Betydelsen av ett delat beslutsfattande presenterades av professorn i klient- och patientsäkerhet **Hanna Kuusisto** från Östra Finlands universitet och inlägget kommenterades av patienten **Pauliina Alppi**. Webbinariet hade 112 deltagare.

Centret deltog med ett anförande i Egentliga Finlands välfärdsområdes dag för patientens rättigheter 11.9 och i webbinariet Asiakkaan ja potilaan ääni kuuluvilla i Egentliga Tavastlands välfärdsområde.

Kommunikation

Aktörerna informerade om dagens tema på sina webbplatser, i sina nyhetsbrev och i sociala medier, där dagen fick stor synlighet via många olika aktörer. Centret sammanställde i samarbete med SHM ett pressmeddelande om dagen.

Exempel:

- SHM 14.9 <https://stm.fi/sv/-/pa-den-internationella-patientsakerhetsdagen-hors-klienters-patienters-och-narstaendes-rost->
- Södra Österbottens välfärdsområde: inlägg i sociala medier varje dag både för professionella och för invånarna.
- HUS: totalt 14 inlägg på intranät, i sociala medier och i nyhets- och kvalitetsbrevet. Uppskattning av antalet läsare: HUS interna inlägg i sociala medier 19 632, inlägget om intervjun Huomenta HUS 7 534.

Belysning

Under planeringen kom vi överens om att byggnader och monument skulle belysas på den egentliga dagen dvs. söndagen den 17 september 2023, även om evenemang och program ordnades under hela vecka 37 och 38. Centret skrev anvisningar om belysningen till deltagarna.

Belysta objekt som anmälts till centret (listan kompletteras):

- 15.9. Ytterväggen på sjukhuset Nova belystes i orange.
- 17–22.9. Orange belysning: taket på Lappia-huset och ytterväggen på Lapplands centralsjukhus.
- Södra Österbottens välfärdsområde: orange temafärg i personalens klädsel och accessoarer. 15–17.9 Tornet på Lakeuden Risti belystes i orange i samarbete med församlingen i Seinäjoki.
- HUS, Borgå sjukhus, konstverk på gården.
- Norra Österbottens välfärdsområde Pohde: Väggen på Uleåborgs universitetssjukhus belystes.
- Kymmenedalens välfärdsområde: Ratamokeskus i Kouvola och Sapokka vattenpark i Kotka.
- Radiomasterna i Lahtis

